

Ανθρωπολογία/ Εθνογραφία της Εργασίας,

Κ. Μπάδα – Α. Οικονόμου – Μ. Σπυριδάκης – Β. Δαλκαβούκης

Για την Κοινωνική Ανθρωπολογία η έννοια της εργασίας αναφέρεται στις κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων στην εθνοτική, έμφυλη και ιστορική τους διάσταση καθώς και στην προκύπτουσα σημασιοδότηση τους κατά τη διαδικασία της επίτευξης των όρων της κοινωνικής τους αναπαραγωγής. Από την άποψη αυτή η έννοια αποκτά ένα πιο διευρυμένο, «έμψυχο» και σύνθετο περιεχόμενο, το οποίο είναι εμπλουτισμένο με κοινωνική δράση καθώς και με πολιτισμικές παραμέτρους.

Η ανθρωπολογία / εθνογραφία της εργασίας έχει επικεντρωθεί στις κοινωνικές σχέσεις κατά τη διαδικασία της παραγωγής, στην πολιτισμική αντίληψη για την εργασία ως όχημα συγκρότησης ταυτότητας και απόδοσης νοήματος, στη σχέση της κοινότητας με την απασχόληση και με την ανεργία καθώς και στον τρόπο που η εργασία δομείται και διενεργείται σε οργανισμούς. Η δε συλλογή των εθνογραφικών ερευνητικών δεδομένων διενεργείται μέσα από την κλασική μέθοδο εν γένει της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, τη συμμετοχική παρατήρηση σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους, όπως η βιογραφική και η εθνογραφική συνέντευξη καθώς και η ιστορικοσυγκριτική ανάλυση.

Στο πλαίσιο αυτό η ανθρωπολογία / εθνογραφία της εργασίας δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της ανθρώπινης καθημερινής εμπειρίας μέσα από την εργασία, στο πώς τα υποκείμενα τη βιώνουν και την αντιλαμβάνονται καθώς επίσης σε ποιους συσχετισμούς δυνάμεων – πολιτικών, ταξικών, έμφυλων- αυτή η εμπειρία υπόκειται. Έτσι, επί τη βάση των παραπάνω το περιεχόμενο της ενότητας περιλαμβάνει τους εξής άξονες:

1. Εισαγωγή στην ανθρωπολογική έννοια της εργασίας.
2. Η εργασία σε κοινωνίες σε μετάβαση.
3. Η εργασία ως παράγων κοινωνικής συγκρότησης και πολιτισμικής έκφρασης.
4. Η εθνογραφική έρευνα της εργασίας στην Ελλάδα.
5. Η εργασία ως έμφυλη εμπειρία και ως εμπειρία στη βάση της ηλικίας, της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, της εθνότητας, της γεωγραφικής –τοπικής προέλευσης.
6. Μεθοδολογίες της εθνογραφικής /ανθρωπολογικής έρευνας.
7. Διενέργεια επιτόπιας έρευνας σε πεδία και τομείς της επαγγελματικής και οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής.

Διδακτικός στόχος είναι η εξοικείωση τόσο με τη θεωρία όσο και με την ανθρωπολογική μέθοδο συλλογής ποιοτικών εμπειρικών δεδομένων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Βαΐου, Ν. – Χατζημιχάλης, Κ., 1997, *Με τη ραπτομηχανή στην κουζίνα και τους Πολωνούς στους αγρούς. Πόλεις, περιφέρειες και άτυπη εργασία*, Αθήνα: Εξάντας.
- Burawoy, M., 1979, «The Anthropology of Industrial Work», *Annual Review of Anthropology*, Vol. 8, pp. 231-266.
- Γκέφου-Μαδιανού, Δ., 1998, «Εισαγωγή: Από την Ολιστική Προσέγγιση στις Μερικές Αλήθειες», στο, Δ. Γκέφου-Μαδιανού (επιμ.), *Ανθρωπολογική Θεωρία και Εθνογραφία*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γκέφου-Μαδιανού, Δ., 1999, *Πολιτισμός και Εθνογραφία. Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Δαλκαβούκης, Βασίλης, 1999, *Μετοικεσίες Ζαγορισίων (1750-1922). Προσεγγίσεις στις διαδικασίες προσαρμογής μιας τοπικής κοινωνίας στην ιστορική συγκυρία*, Θεσσαλονίκη: εκδ. Ριζαρείου Σχολής.
- Δαλκαβούκης, Βασίλης, 2005, *Η πένα και η γκλίτσα. Εθνοτική και εθνοτοπική ταυτότητα στο Ζαγόρι τον 20^ο αιώνα*, Αθήνα: Οδυσσέας.
- Καρακιουλάφη, Χ - Σπυριδάκης, Μ. (επιμ.), 2010, *Εργασία και Κοινωνία. Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις*, Αθήνα: Διόνικος.
- Μπάδα, Κ., 2004, *Ο κόσμος της εργασίας. Ψαράδες της λιμνοθάλασσας Μεσολλογίου (18ος-20ός αι)*, Αθήνα: Πλέθρον
- Μπαλιμπάρ, Ε. - Ι. Βαλλερστάιν, 1991, *Φυλή, έθνος, τάξη. Οι διαφορούμενες ταυτότητες*, Αθήνα: Ο Πολίτης.
- Martin, E., 1997, «Managing Americans. Policy and changes in the meanings of work», στο, C. Shore and S. Wright (eds.), *Anthropology of Policy: Critical Perspectives on Governance and Power*, London: Routledge.
- Narotzky, S., 2007, *Οικονομική Ανθρωπολογία. Νέοι Προσανατολισμοί*, Αθήνα: Σαββάλας.
- Νιτσιάκος, Β., Δαμιανάκος, Σ., Ζακοπούλου, Ε., Κασίμης, Χ., 1997, *Εξουσία, εργασία και μνήμη σε τρία χωριά της Ηπείρου. Η τοπική δυναμική της επιβίωσης*, Αθήνα: Πλέθρον.
- Procoli, A., (ed.), 2004, *Workers and Narratives of Survival in Europe. The Management of Precariousness at the End of the Twentieth Century*, New York: State University of New York Press.
- Σπυριδάκης, Μ., 2009, *Εξουσία και Παρενόχληση στην Εργασία*, Αθήνα: Διόνικος

Σπυριδάκης, Μ., 2010, *Εργασία και Κοινωνική Αναπαραγωγή στη Ναυπηγοεπισκευαστική Βιομηχανία του Πειραιά*, Αθήνα: Παπαζήσης.

Wallman, S., (ed.), 1976, *Social Anthropology of Work*, London: Academic Press.